

A hízelkedőnek se szavát, se tanácsát nem kell követni

A hízelkedő közönségesen fondorló is egyetemben: de más mégis a hízelkedés, más a fondorlás. Hízelkedés az; midőn valaki az igaz és hamis dolgok között kevés választást tevén, minden beszédét csak embernek kedvéhez alkalmaztatja, avagy midőn ott csiklandja őtet, ahol a legnagyobb viszketeget látja. Fondorlás pedig az, midőn valaki a másról való rossz beszédekett itt is, ott is felszedi és aztán annak azon személyekkel együtt, melyektől származnának, rendszerént kinyilatkoztatja. Mind hízelkedéseivel, mind fondorlásaival egyenlő célra néz a hízelkedő; azaz mind a kettővel akar tetszeni, s elömlenni. De nem egy mint a kettővel másnál a művelése; gyönyörködött ám a hízelkedés, a fondorlás ellenben sok ízetlenségnek, busongásnak s haragnak oka, és ugyan néha embernek pallosát is hegyzi a bosszúállásra. De abban mégis sokszor egyet, s egyenlőt művel a hízelkedő, hogy mind a hízelkedésével, mind suttogó fondorlásival természeteken hazud, embert azon dolgokért dicsérvén, amelyekről igen távul vagyon, s ismét azokat néki másokról súgván, melyeket talám felöle még ingyen sem gondola senki; nem arra igyekezik ám a tálpecér, hogy igazat szóljon, hanem hogy szólásával valami jó asztalhoz férhessen.

Merő Esopus Rókaí a hízelkedők, mert még a varjút is dicsérik szép énekléséről, hogy az, arra énekre gerjedvén s száját megnyitván a sajátját lehullasa nékik... Nem másra valók ám a fondorló suttogások, hanem hogy abból a harag s a bosszúság (minthogy lehetetlen az maga felől hallott gonosz dolgokra meg nem indulni) embert eméssze s epossze, s jóllehet kezdetben a hízelkedő a csiklandó szavaival gyönyörködtesse, de továbbra azokkal is szaggatja és gyötri az embert, midőn őket kárhözatosan gyengéltetvén, és hazúgon dicsérvén, közönségesen olyan dolgokra felbuztatja és bátorítja, melyekre éppen elégtelen lévén, azután kéntelen legyen azoknak gyalázatos kimenetelén bánkódni, búsulni s önnön magával háborogni, ez pedig a hollók szaggatásánál is fájdalmasabb néha... Ennek igazságát igen ismeré Zsigmond római császár, azokért nem különben, mint valami mérges mardosásért arculcsapással fizete annak a hízelkedőnek, aki őtet édesítő dicsérésével Istenhez hasonlítá. Hogy e példát foganatosban kövessed, írme arra a Szentléleknek leckéje is:

„Jobb a bölcstől megdorgáltatni, hogysen a bolondnak hízelkedésével megcsaladni.”

*Bertalanffi Pál jezsuita hitszónok
Keresztényi bölcsesség. Eger, 1770*